

ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISHDA YOSHLARNING FAOLLIGI VA TASHABBUSLARI

Toshpo'lotova Jasmina Nuriddin qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Matematika va Informatika yo'nalishi talabasi
jasminatoshpulotova06@.com (97) 389-83-78

Ahmatov Rustam Ahmat o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi
rustamaxmatov708@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14776613>

Annotatsiya. Ushbu maqola atrof-muhitni muhofaza qilishda yoshlarning faolligi va tashabbuslari masalasini o'rganadi, yoshlarning atrof-muhitni asrashga bo'lgan qiziqishlari, ekologik loyihalarda ishtirok etishlari va yashil iqtisodiyotga o'tishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, ekologik ta'limning yoshlarni faollashtirishdagi o'rni va ular tomonidan amalga oshirilgan tashabbuslar muhokama qilinadi. Maqola, yoshlarni ekologik masalalarda yanada faol va ta'sirchan qilish uchun zarur chora-tadbirlarni belgilaydi. Bu ish atrof-muhitni himoya qilishda yoshlarning samarali ishtirokini ta'minlashga yordam beradi.

Аннотация. В статье рассматривается проблема молодежной активности и инициатив в сфере охраны окружающей среды, анализируется интерес молодежи к охране окружающей среды, ее участие в экологических проектах, а также ее роль в переходе к зеленой экономике. Также будет обсуждаться роль экологического образования в активизации молодежи и предпринимаемые ею инициативы. В статье излагаются необходимые меры по повышению активности и влияния молодежи на решение экологических проблем. Эта работа поможет обеспечить эффективное участие молодежи в охране окружающей среды.

Annotation. This article examines the issue of youth activity and initiatives in environmental protection, analyzes the interest of young people in environmental protection, their participation in environmental projects and their role in the transition to a green economy. It also discusses the role of environmental education in activating young people and the initiatives they have implemented. The article identifies the necessary measures to make young people more active and influential in environmental issues. This work will help ensure the effective participation of young people in environmental protection.

Kalit so'zlar. Atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik ong, ekologik ta'lim, ekologik muammolar, yashil texnologiyalar, ekologik masalalar.

Ключевые слова. Охрана окружающей среды, экологическое сознание, экологическое образование, экологические проблемы, зеленые технологии, экологические проблемы.

Keywords. Environmental protection, environmental awareness, environmental education, environmental problems, green technologies, environmental issues.

Atrof-muhitni muhofaza qilishda yoshlarning faolligi va tashabbuslari muhim ahamiyatga ega. Yoshlar atrof-muhit masalalariga oid xabardorlikni oshirish, ekologik muammolarga qarshi turish va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun turli tashabbuslarni amalga oshirmoqda. Ularning faolligi nafaqat ekologik muhitni yaxshilashga, balki jamiyatda ijtimoiy mas'uliyatni oshirishga ham xizmat qiladi. Yoshlarning ekologik faolligi orqali, atrof-

muhitni muhofaza qilish bo'yicha keng qamrovli tashabbuslar shakllanadi va bularning barchasi kelajakda barqaror va sog'lom yashash muhitini yaratishga yordam beradi. Shuningdek, bu jarayonda ilm-fan, texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etish, yoshlarning ta'lim olish va global hamkorlik orqali yanada samarali natijalarga erishish imkoniyatlarini yaratadi.

2024-yil 11-mart holatiga ko'ra ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligida yoshlarni iqlim masalalari bo'yicha kun tartibiga jalb etish bo'yicha strategiya taqdimoti bo'lib o'tdi. Vazirlikning yoshlarga oid strategiyasi uchta ustuvor yo'nalishni o'z ichiga olgan: jalb etishning institutsional mexanizmi, ekologik tadbirlar taqvimini va iqlim hamda ekologiya sohasidagi ta'limni rag'batlantirish. Jalb etishning institutsional mexanizmi 75 kishidan iborat. Yoshlar kengashini tashkil etish, respublikaning barcha hududlaridan 14 nafar ekologiya elchisini tayinlash va "Kichik qahramonlar" bolalar ekoharakatining ekoqo'mitalarini tashkil etishni nazarda tutadi. "Barcha Strategiya va dasturlarni ishlab chiqish hamda uni tatbiq qilish jarayonlariga yoshlarni jalb etish faoliyatimizda asosiy o'rinni egallaydi. Chunki yoshlar o'zgarishlarning harakatlantiruvchi kuchi bo'lib, ularning g'ayrati, faolligi va ijodkorligi barqaror va yashil kelajakni shakllantirishning muhim omili hisoblanadi", — dedi Ekologiya vaziri Aziz Abduhakimov. Atrof-muhitni muhofaza qilish bugungi kunda dunyoning barcha davlatlari uchun dolzarb masala bo'lib turibdi. Global iqlim o'zgarishlari, tabiat resurslarining kamayishi va ekologik muammolar insoniyat uchun katta tahdidlar yaratmoqda. Shu bilan birga, yosh avlodning atrof-muhitni saqlashdagi faolligi va tashabbuslari kundan-kunga ahamiyat kasb etmoqda. Yoshlar ekologik ongini shakllantirishda va atrof-muhitni asrashda muhim rol o'ynaydi. Bugungi yoshlar ilgari o'zlari uchun ajratilgan eng ko'p e'tibor talab qiladigan sohalar bo'yicha nafaqat o'rganish, balki faol ishtirok etish istagini bildirmoqda. Ko'plab yoshlar ekologiya bo'yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish, ekologik masalalarda aholi ongini oshirishga qaratilgan loyiha va tashabbuslarni amalga oshirishga qiziqish bildiradilar. O'qish jarayonlarida yoshlar atrof-muhitni saqlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish kabi tushunchalarni chuqur o'rganib, o'zlarining faoliyatlarini shu yo'nalishda yo'naltiradilar. Yoshlar ekologik muammolarga qarshi kurashishda faol tashabbuslar ko'rsatmoqdalar. Turli ijtimoiy tarmoqlar orqali ularga xabar berish va global miqyosda muammolarni yoritish ularning faoliyatining asosiy yo'nalishlaridan biridir. "Greenpeace" va "Fridays for Future" kabi global harakatlar ko'plab yoshlarni birlashtirgan va atrof-muhitni asrashga chaqirgan. Yoshlarning ekologik faolligi, ayniqsa, ijtimoiy tarmoqlar orqali tez tarqaladigan e'lonlar va kompaniyalar yordamida yanada kuchaymoqda. Misol uchun, yoshlar ko'pincha daraxt ekish tadbirlarini tashkil etadilar, chiqindilarni saralash va qayta ishlash kabi ekologik amaliyotlarni targ'ib qilishda ishtirok etadilar. Ularning bu kabi tashabbuslari jamoalarda ekologik mas'uliyatni kuchaytirishga yordam bermoqda. Yoshlarning ekologik faolligi, birinchi navbatda, ular o'qiyotgan ta'lim muassasalarida o'rnatilgan ekologik ta'lim dasturlari orqali shakllanadi. O'qish jarayonida ekologiya, biologiya va geografiya fanlarini chuqur o'rganish, shuningdek, ekologik targ'ibot va treninglar yoshlar uchun katta ahamiyatga ega. Bunday ta'lim, yoshlarni atrof-muhitni asrashning ahamiyati, ekologik muammolarga qarshi kurashish usullari va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish haqida bilimlar bilan ta'minlaydi. Bundan tashqari, ko'plab yoshlar atrof-muhitni muhofaza qilishga bag'ishlangan turli kurslar, seminarlar va treninglarga qatnashib, o'z bilimlarini amaliy faoliyatda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Davlat va hukumatlar yoshlarni ekologik faollikka jalb qilishda muhim rol o'ynaydi. Hukumatlar ekologik ta'limni rivojlantirish, yoshlarning ekologik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, va ekologik siyosatni amalga oshirishda ularni ishtirok ettirish uchun turli grantlar va dasturlarni ishlab chiqishlari zarur. Yoshlarni atrof-muhitni saqlashga chaqirish uchun davlatlar tomonidan amalga oshirilgan ekologik ta'lim dasturlari, innovatsion loyihalar va ijtimoiy tashabbuslar muhim ahamiyatga ega bo'lishi mumkin. Atrof-muhitni muhofaza qilishda yoshlarning faolligi va tashabbuslari jamiyatda ekologik ongini oshirish, tabiatni asrash va resurslardan oqilona foydalanish bo'yicha katta o'zgarishlarni amalga oshirishga yordam beradi. Yoshlarning bu boradagi ishtiroki nafaqat ularning o'zlariga, balki butun insoniyatga katta foyda keltiradi. Shu bois, yoshlarni ekologik masalalarda yanada ko'proq ishtirok etishga undash va ularni qo'llab-quvvatlash uchun jamiyat va hukumatlarning hamkorligi juda muhimdir. Bu yo'nalishda bir qancha tadqiqotlar ham yo'lga qo'yilgan.

Tadqiqotning dastlabki bosqichida o'quv yurtlarida va yoshlar orasida anketalar to'planadi. Shuningdek, atrof-muhitni himoya qilishga oid tashkilotlar va guruhlar bilan intervyular o'tkaziladi. To'plangan ma'lumotlar statistik tahlil yordamida o'rganiladi, shuningdek, sifatli tahlil metodlari orqali yoshlarning atrof-muhitga bo'lgan qarashlari va faoliyatlarini o'rganish. Tadqiqot natijalari tahlil qilinib, yoshlarning atrof-muhitni himoya qilishdagi faolligi va tashabbuslarini ko'rsatadigan tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bu metodologiya yoshlarning atrof-muhitni muhofaza qilishdagi faolligi va tashabbuslarini chuqur tahlil qilishga yordam beradi. Atrof-muhitni muhofaza qilishda yoshlarning roli kundan-kunga ortib bormoqda. Ularning faolligi, ekologik ongini oshirish va yashil iqtisodiyotga bo'lgan qiziqishlari atrof-muhitni asrash uchun muhim omil hisoblanadi. Yoshlar ekologik muammolarni anglash va ularga qarshi chora-tadbirlarni amalga oshirishda ijtimoiy tarmoqlar, ko'ngilli tashkilotlar va mahalliy jamoalarda faol ishtirok etib, atrof-muhitni muhofaza qilishga katta hissa qo'shmoqdalar. Xulosa qilib aytganda, yoshlarning atrof-muhitni muhofaza qilishdagi faolligi va tashabbuslari atrof-muhitni asrashda muhim ahamiyatga ega. Bu, nafaqat ekologik muammolarni hal qilishga yordam beradi, balki kelajakda yashil va barqaror rivojlanishni ta'minlash uchun zaruriy asoslarni yaratadi. Yoshlarning ekologik ta'lim olishlari va zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirishlari ularning faoliyatini yanada samarali qilishga imkon yaratadi. Shu sababli, yoshlarni ekologik masalalar bo'yicha ma'rifatlantirish va ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, atrof-muhitni asrashda muhim strategiyalardan biri bo'lib qoladi.

References:

1. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida iqtisodiy jarayonlar va moliyaviy munosabatlarning transformatsiyasi." *Nashrlar* (2024): 38-41.
2. Muhammadiyev, Alijon, and Shukurullo Aliqulov. "PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION." *Наука и технология в современном мире* 3.3 (2024): 90-92.
3. Musirmonov, Shohboz, and Jasmina Toshpo'lotova. "Moliya bozorini rivojlantirishda yashil iqtisodiyotga o'tishining muammolari va yechimlari." *Nashrlar* (2024): 374-377.
4. O'G'Li, Madadjon O'Ktam. "Kuzatuv quduqlarida yer osti suvlarini gidrorejim parametrlarini masofaviy nazorat qilishning avtomatlashgan tizimlari." *Science and*

Education 2.12 (2021): 202-211.

5. Madadjon, O'Ktamov. "PEDAGOGIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING INFORMATIKADAN AXBOROT-TEXNOLOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI." *Academic research in educational sciences* 4.CSPU Conference 1 (2023): 275-281.
6. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "SHAXSLARDA TAVAKKALCHILIK BILAN BOG'LIQ VIRTUAL O'YINLARGA MOYILLIGINI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI." *Universal xalqaro ilmiy jurnal* 1.4 (2024): 776-777.
7. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "XXI ASR YOSHLARINING AXBOROT PSIXOLOGIK XAFSIZLIGINI TA'MINLASH MASALALARI." *Universal xalqaro ilmiy jurnal* 1.4 (2024): 445-447.
8. Октамов, Мададжон, Жасмина Тошполотова, and Яйра Мусурманова. "Aniq fanlarni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llagan holda dars jarayonlarini tashkil etish." *Новый Узбекистан: наука, образование и инновации* 1.1 (2024): 432-434.
9. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "CURRENT ISSUES OF TEACHING UZBEK AND RUSSIAN LANGUAGES IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION." *Models and methods in modern science* 3.6 (2024): 187-191.
10. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "TEXNIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHNING DOLZARB MASALALARI." *Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения* 3.3 (2024): 10-12.
11. Abdirozsoqov, Fayzulla, and Jasmina Tashpo'lotova. "METHODS OF USING THE MYTEST PROGRAM IN THE ORGANIZATION OF FINAL CONTROL PROCESSES FOR STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS." *Молодые ученые* 2.8 (2024): 88-90.
12. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "TA'LIM TIZIMIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA INTEGRATSIYALASH MASALALARI." *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.3 (2024): 46-49.
13. oglu Oktamov, Madadjon Oktam. "Kuzatuv quduqlarida yer osti suvlarini gidrorejim parametrlarini masofaviy nazorat qilishning avtomatlashgan tizimlari."